

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce: **Bc. Luděk Usnul**

Obor: Tělesná výchova-Geografie

Název práce: **Terénní výuka geografie na Vyškovsku**

Hodnocení:

Obsahová stránka práce	Maximální počet bodů	Udělený počet bodů
Metodika (stanovení cílů, výběr metod)	10	8
Struktura práce (vnitřní vyváženost a logická návaznost částí práce)	5	5
Práce s literaturou a dalšími zdroji informací (výběr, způsob použití)	15	13
Tvůrčí přístup a vlastní autorský vklad	20	18
Zhodnocení dosažených výsledků, splnění cílů a přínos práce	20	16
Obsahové zhodnocení netextových částí práce (tabulek, obrázků)	10	10
Formální stránka práce		
Dodržení norem pro formální úpravu práce včetně citačních norem	10	8
Estetická úprava a jazyková stránka práce	10	8
Celkové hodnocení práce	100	86

Navrhované hodnocení: A (100–92 b.), B (91–83 b.), C (82–74 b.), D (73–65 b.), E (64–55 b.), F (54 nebo méně b.).

Klady práce:

Předkládanou práci považuji za velmi dobře promyšlený a strukturovaný text. Obrovskou výhodou je zejména přímá návaznost na pedagogickou praxi, a také fakt, že navrhované pracovní listy byly testovány v praxi (tedy s výhradou k prvnímu listu, kde testování neodhalilo neproveditelnost jendoho úkolu). Díky tomu se autorovi podařilo zejména velmi reálně odhadnout časovou náročnost jednotlivých činností a také se vyvaroval u studentů poměrně častého přeceňování schopností svých budoucích žáků.

Nedostatky v práci:

Za jedinou závažnější metodologickou chybu považuji nejednotnost územního vymezení zájmového území, tj. Vyškovska (v práci označené jako modelové / vybrané území) - na str. 24 je za ně prohlášeno okolí 2 obcí (Vyškov a Drnovice) nezahrnující ani celé katastry těchto obcí, tohoto vymezení se autor drží v popisu fyzickogeografických poměrů a v charakteristice obyvatelstva, tj. po stranu 31, na str.

32-37 ale popisuje u administrativního členění, hospodářství a dopravy území celého okresu, tj. mnohdy objekty a jevy mimo zájmové území - proč?

Obsahové chyby nejsou časté, o to víc ale mrzí, že se vyskytují hlavně v navržených pracovních listech, kterým měla být přirozeně věnována nejvyšší pozornost. Jde o tyto případy:

a) V pracovním listu č. 1 je v úkolu 1 použita naprosto nevyhovující mapa - jednak na ní není označen názvem vodní tok, který má být změřen, ale hlavně naprosto neumožňuje vypracování úkolu 1.3 - jak může žák podle mapy, na které nejsou vrstevnice, určovat nadmořské výšky?

b) Pracovní list č. 1, úkol 2.b: Doba napouštění bazénu není 13 minut, ale 13 minut a 7,5 sekundy

c) Pracovní list č. 1, úkol 2.g: Studenti jsou vyzváni, aby srovnali naměřený průtok (ve Vyškově) s průměrným ročním průtokem $2 \text{ m}^3/\text{s}$ - jenže tento údaj se týká ústí řeky Haná do Moravy. Průměrný roční průtok ve Vyškově je podle údajů ČHMÚ v Brně $0,440 \text{ m}^3/\text{s}$ a průtoky kolem $2 \text{ m}^3/\text{s}$ jsou tam naopak velmi vzácné (viz obrázek)!

d) Pracovní list 2, úkol 1: u příkladu je chybně uveden druh (smetánka, ne smetanka) a čeled' (hvězdicovité, ne čekankovité - to je podčeď)

e) Pracovní list 5, úkol 1: v zadání pravopisná chyba (osobnosti ... se narodili)

f) Pracovní list 5, úkol 2.3: terminologicky podivné vyjádření "hodnota poledníku" (místo zeměpisná délka)

g) Pracovní list 5, úkol 3: v zadání kombinujete tykání a vykání, v jedné z odpovědí uvádíte Jaroslav místo "Jarosław".

Drobné chyby jsou též v citačním aparátu, nevhodné je dělení literatury na 2 seznamy - publikace tištěné a elektronické (např. průběžnou citaci "Matrada (2006)" najdeme v druhém seznamu, zatímco "Kühnlová (1999)" v seznamu prvním - to už jste rovnou mohl udělat 5 seznamů podle velikosti písma a barvy přebalu ...). Poněkud nejednotně působí grafické prvky práce (zejména převzaté mapy; navíc v obr. 5 je zjevná chyba v legendě - jedna z kategorií legendy se na mapě vůbec nevyskytuje).

Poněkud těžkopádná je jazyková stránka práce, zejména v oddílech, které jsou svou povahou abstraktnější (např. úvod nebo rešerše literatury - na str. 10 např. "při vytváření teoretické části ... bylo vycházeno z informací v publikaci ...", na str. 11: "zajištění zvýšené bezpečnosti" na terénním cvičení, str. 16: "vše si kvalitně promyslet", obr. 1: "rámcový vzdělávací programy"). Popis použitých metod i oddíl "rešerše literatury" působí poněkud bezradně, spíš než o diskusi zdrojů jde o soupis použitých zdrojů (v metodách se pak objevuje např. "metoda analýzy ŠVP" - co to, proboha, je?).

Z výběru zdrojů mám jisté výhrady k odborné úrovni oficiálních webových stránek města Vyškova, které byly použity jako jeden ze zdrojů pro "geografickou charakteristiku vybraného modelového území" - autor je, předpokládám, podstatně lepší geograf, než kterýkoliv úředník městského úřadu, který údaje na internetovou prezentaci města kompiloval!

Otázky k obhajobě:

V zadání práce se uvádí, že cílem práce je "na základě vlastního terénního výzkumu a studia odborné literatury navrhnout a komplexně zpracovat případové studie pro ... modelová území ... [jen tuším, co tím je vlastně myšleno], a dále vytvořit sadu pracovních listů ...", v podkapitole 1.1 je už cíl práce redukován na druhou část zadání. V této souvislosti se vkrádá otázka, jak došlo k výběru lokality pro realizaci terénní výuky - byl nějak objektivně zhodnocen "potenciál" lokalit pro výuku, nebo jde spíše o intuitivní výběr na základě osobních zkušeností autora?

V rešerši literatury uvádíte, že se teoretická část práce opírá o 3 hlavní zdroje - z roku 2003, 2006 a o "starší publikaci" Turkoty z roku 2008. Ta ale není uvedena v seznamu literatury ...

Na str. 12 píšete, že Hofmann ve své práci z roku 2003 zmiňuje Centrum pro interdisciplinární terénní výuku žáků ZŠ a SŠ při KGG UPOL v Olomouci - skutečně už v roce 2003 věděl, že něco takového za 9 let vznikne?

Na str. 12-13 píšete s odvoláním na Turkotu (1980), že terénní výuka může mít podobu vycházky nebo exkurze, v charakteristice vycházky pak uvádíte, že "studenti jsou obvykle pasivními příjemci informací" a u exkurze, že "studenti jsou pouze pasivními příjemci". Není to v rozporu s informacemi na str. 8, kde naopak vyzdvihujete celou škálu dovedností, které mohou studenti při terénní výuce získat, a na str. 15, kde s odvoláním na Kühnlovou (1999) uvádíte, že terénní výuka "u studenta podporuje vlastní činnost"?

str. 15 - skutečně je jedno z průřezových témat "osobní a sociální výchova"?

str. 18 - jak by v praxi vypadalo "mapování budoucích zón odpočinku ..." pomocí územního plánu? Nejde v tomto případě spíš o práci s mapou (kategorie D, nikoliv B)?

str. 19 - kdy byl přijat zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)?

str. 23: skutečně se probírá ve 2. a 3. ročníku gymnázia v zeměpise totéž učivo?

str. 25: informace, že nejsevernější částí okresu je území obce Nové Sady neodpovídá tomu, co je zobrazeno na obr. 3

str. 28 - poněkud mi uniká význam charakteristiky geomorfologických celků, které vůbec neleží v zájmovém území ...

str. 29 - odkud je převzata nedůvěryhodná informace, že Haná je "druhý největší přítok Moravy"?

str. 30 - tvrdíte, že na konci roku (sic!) 2011 převažovaly na Vyškovsku osoby české národnosti (více než 96 %). Přitom těch bylo jen ve Vyškově samotném při sčítání z 21 391 obyvatel 10 629 Čechů a 4 266 Moravanů - jak jste došel k závěru, že Vyškovsko je z 96 % národnostně české?

str. 30 - obdobně naprosto desinterpretován je údaj, že "více než polovina obyvatel při sčítání ... uvedla, že je bez vyznání" (skutečnost: 8 228 z 21 391 obyvatel, dalších 8 605 na otázku neodpovědělo)

str. 32: proč je kapitola 3.3.2 nazvána "Sídla", když se v ní o sídlech nepíše ani slovo?

str. 38-39: jak se určuje z mapy na straně 39 nadmořská výška? Podle vašich údajů z evaluace výuky (str. 86) to studentům vyškovského gymnázia nečinilo nejmenší potíže, osobně si ale myslím, že to prostě není možné!!!

str. 68 a 96: není mi jasné, jestli v práci prezentované pracovní listy jsou již upravené na základě zkušeností s jejich realizací v praxi, nebo jde o první verze (např. u pracovního listu 4 se uvádí, že časová náročnost je 2-3 hodiny, v evaluační části pak, že jeho časová náročnost byla po zkušenostech z výuky upravena "ze dvou na tři až čtyři hodiny")

Pracovní list 1: pro realizaci hydrologické části cvičení se mi jeví jednoznačně jako vhodnější lokalita ve městě automatická limnigrafická stanice (hlásný profil č. 336), který je 20 m pod železničním mostem na levém břehu řeky (165950 v.d., 491656 s.š.), kde by bylo možné zařadit i úkoly na vodní stav a využít, že profil toku je zde pravidelnější (v evaluaci se mj. ukázalo, že studenti mají problém spočítat objem bazénu, předpokládám, že podobné to bude u plochy profilu).

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou **B**.

V Olomouci, 15. 5. 2013

.....
Miloš Fňukal
oponent práce